

עין משפט
גזר מצוה

בַּמָּה א ב מיי פֿיה מהל' מעניות הלכה י סמג עשין מד"ם ג טור שו"ע אר"ם ס' מקנז סעף כג: א ב מיי פ"ד מהלכות אכל הלכה ו פ"ד מהלכות ק"ש הלכה ג סמג עשין יח כ טוש"ע אר"ם סימן עה סעף א:

ב ד מיי פ"ד מהלכות מנהל' תפלה ד טור שו"ע אר"ם חיים סימן עב סעף א ןו"ד סימן שנה סעף א:)

ג ה ו מיי (פ"ד) (ספ"ן) מהל' תפלה ופ"ד מהלכות ק"ש הלכה א סמג עשין יח טוש"ע אר"ם סימן ק"ו סעף א:

זומיי פ"ד מהל' ק"ש הל' ו טוש"ע אר"ם ס' עב סעף ד ט:

ד ח מיי פ"ד מהלכות אכל הלכה ו סמג עשין מד"ם כ טוש"ע ״יד סימן שנה סעף א טוש"ע אר"ם סימן קטע סעף ה:

רבינו חננאל

רב שישא בריה דרב אידא אמר לעולם לא תחליף ... יורשמי: דילמא רבי מיאישא רבי שמואל בר בר כהנא, אמת עונתא דעלאתא קם רבי שמואל בר בר כיוצא אמר רבי מייאשא לא כן אלפינן רבי אב תתחילי אין משפיקין ורבי חזקיה כל דבר שפסור ועשוהו נקרא הדיוט. אמר ליה והתנאי חתן פטור מקריאת שמע ותנן חתן אם רצה לקרות קורא, אמר ליה ולא רבן שמעון בן גמליאל תני, לא כל הרוצה ליטול את השם יטול. פתר לה רבבן גמליאל שאמר איני שומע לכם לבטל מלכות שמים אפילו שעה אחת. סליק פ"ב לפ"ש

בתנאי', מי שמתו מוטל לפניו וכו'. אסוקא אפ"י שאינו לפניו ממש אלא הלך לצורך המת או החזיר את פניו או היה בבית אחר כמותו לפניו דמי. **העומדים בשורה** הפנימין פטורים, את הפנים פטורין, פנימין של שורה שרואים פניהם של אבילים פטורים מקריאת שמע וכן התפלה. שורה דרא בהספד שנאמר ישיר על אנשים. מנהגם שאחר שקורבין את המת עושין שלש שורות, שורה אחת עומדין שם קרוביו ורעיו של מה, שורה שנית אחריו ורעיו, והאבילים בין שתי השורות, שורה שלישית שאר הקהל. והמקום הזה מועד לדבר ומספידין שם לפי כבוד המת ונקרא שדה בוכים.

רב ניסים גאון

אמר רב אשי הני בני מתא מחסיא אבירי לב גינהו דקא חזו יקרא דאורייתא תרי זימני בשחא. היינו תרי ירחי דכלה חדש אדר וחודש אלול והתם בבבא מציעא (אמרינן) ב' השוכר את הפועלי' (דף 99) אמרינן אמר ר' רבה בר נחמני אבב שמואל נרנפשיה אכלו ביה קריצי בי מילא איכא גברא חד מיהודאי דקא מפגר תריסר אלפי גבוי ירחא בקייטא וירחא בסיתוא מכרגא ובפרק השואל (דף צז) אמרי איהו שאל להו ביומי דכלה: סליק פירק ב'

יו:

פּרִיץ זה **אחיתופל**. שפרץ פרצה במלכות בית דוד. יוצאת זה דואג שיאל לתרצות רעה כדמפרש בחלק (דף קו:). גבי ווי שיאל זה: **צוּחה** זה גחזי. שהיה מזורע וכתיב ביה טמא טמא יקרא והיינו נוחה: **והם** נוונין בזרוע. ולכן יש להגיה: ^טבמקיעות והם בזרוע עדיך צלו ולא גרסינן עדיך לא צלו:

תרי זימני בשתא. אכל בעזרת שאינו אלא יום אחד לא היו כל כך מתאספין ושמה ניסא איתרחיש להו ורחיטי בספר העמים שחצר הרצ רבי יהודה צר צרילי ששמע שהיה עמוד של אש יורד מן השמים עליהם כנלה דאלול וצנלה דלחר: **ר'ב** שישא בריה דרב אדי **אמר לעולם לא** תחליף. פ"ר"ח דהלכה כרצ ^ט שעת דהוא צתראה והלכה כרשב"ג דלמר לא כל הרוצה ליעול את השם יעול ^ה וצכל מקום שנה רבן שמעון בן גמליאל צמשמניו הלכה כמותו חוץ מערב וזינן וראיא אחרונה (כמוצות עז). וכן פסק ר"ח ומיהו אנו שצסום פעם אין אנו מכוונים היטב גם חתן יש לקנות דלדרכה נראה כיוהרא אס לא יקרא כלומר אני מכזין צכל שעה אכל לעשות מלאכה בתשעה צאצ אין לעשות מלאכה:

הדרן עלך היה קורא

ב׳י שמתו מוטל אִפֿניו. רש״י גרים מי שמתו אחר תפלת השחר אכל נראה לר״י שהוא אחר היום קורא דל״יירי צסיפיה מק״ש וסאן מתחיל נמי מפטור ק״ש וצירושלמי גרים כמו כן: **פֿטוֹר** מק״ש. צירושלמי מפרש טעמא א״ר צון כתיב למען תזכור כו' עד כל ימי חיך ימיים שאתה עוסק צביים ולא ימיים שאתה עוסק צממים: הכי גרסינן פטור מקריאת שמע ומן התפלה ומן התפילין:

הבי גרים רש״י שלאחר המטה אפילו המטה צריכה להם חייבין לפי שלעולם לא היו רגילים לשאת שכבר נשאו חלקם ותימה קמ' הלשון לפרש מאי קאמר אפי' צריכה להם והלא לא היו נושאין כלל את המת לכך נראה כרסות הקספרים שלפני המטה ושלאחר המטה את שהמטה צריכה להם פטורין אין צריכה להם חייבין: **אָלֵו** ואִלו פֿטורין מן התפלה. אכל צק״ש וצתפילין שהן מדאורייתא חייבים ורישא דקאמר מי שמתו מוטל לפניו דפטור מן קריאת שמע ומן התפילין וכו' כל שכן דפטור מן התפלה אלא לא צעי למימני צרישא אלא החלוק צצין נושאִי המטה לתמו מוטל לפניו:

ואיני מברך. פירש״י ואין זקוק לברך. ומשמע מתוך פירושו שאס רצה לברך רשאי מיהו צירושלמי קאמר אס רצה להחמיר אין שומעין לו לכך נראה לומר אינו מברך אינו רשאי לברך ומפרש צירושלמי למה וקאמר מפני כבודו של מת אי נמי מפני שאין לו מי שישא משאו ופרץ והתניא פטור מנטילת לולב וקא ס״ד דמייירי ציו״ט וכו אינו טרוד לישא משאו ומשני תפתר בחול פ״י בחולו של מועד.

היה קורא פרק שני ברכות

כל העולם כולו נוונין צלדקס. צלדקמו של הקצ״ה ולא צוכות צצידן: **והם** נוונין צורוע. צוכות צצידס. וצלדיקים משמעיי קרא וקרי להו רחוקים מצדקמו של הקדוש צ״ה: **אינו** נוונין. שאין להן כדי צרכיהם ומתפרנסים צקושי: **ופליגא דרצ יעודה**. דליהו אמר אצירי לצ היינו רשעים: **גוצאי**.

שס אומה היא צצצל. וצמסכת קדושין (פ״ד דף ע:). אמרינן שהיו מן הנתניים: **שחא דאורייתא פרי זימני צשפא**. שהיו נאספים שס ישראל צאלר לשמוע צהלכות הפסח מדרש דרצ אשי וצאלול לשמוע * הלכות חג: *לא כל פרוצה וכו'. אס לא הוחזק חכס וחסיד לרצים אין זה אלא גלוח שמראה צעצמו סיכול לכזין לצו: **אמרי אינשי עצידיסא הוא דלניס ליה**. הרוצה איתו שאינו תעשה מלאכה אינו מצין שמחמת תעשה צאצ הוא צטל אלא אין לו מלאכה לעשות: **פוק חוי כמה צטלני איכא צשוקא**. אף צימיי מלאכה:

הדרן עלך היה קורא

ב׳י שמתו כו' פטור מלקרס ק״ש. לפי שהוא טרוד צמסצת קצורתו והוא דומיא דחתן דפטור משום טירדא דמלוה: **וחלופיהן**. שכן דרך שמתחלפין לשאת לפי שהכל חפזין לזכות צו: **את שלפני המטה**. שימעסקו צו כשתגיע המטה אלס: **ושלאחר המטה**. שנשאוהו כצר: **שלפני המטה לורד צסס פטורים**. אס צריכס לשאתו פטורים: **ושלאחר המטה**. אף אס לורד צסס חייצים הואיל כצכר ילאו ידי חובתן מן המת: **ואלו ואלו פטורין מן הספלה**. דלאו דאורייתא היא. ורצותיו פירשו לפי שיש להם עוד שהות ולי נראה שאין זה לשון פטור: **לשורה**. שהיו מנחמין את האכל צהקף שורה צציצותיו צשוצס מן הקצר: **גב׳** שאינו מוטל לפניו. כגון הוא צצית אחד והמת צצית אחר: **אולל צציס אחר**. דנראה כלועג לרש וכו': **ואינו מוסב**. כדרך המסוציס צצחציות על צדו השמאלית וצמטה: **ואינו מצרך**. ואינו צרך לצרך צצכת המוציא: **ואינו מוצן**. אינו צרך לצרך צצכת המוצן: ואין

הוא עילך היה קורא מי שמתו מוטל לפניו. אין לו דין אכל עד שיקטם הגולל (מ"ק כג: מכות"י). אוכל בבית אחר. כשהוא טועד אוכל צצית אחר (שם). ואינו מייסב. כשהוא אוכל דהיינו דרך גדולה (שם). ואינו מברך. שום צצכה, דפטור הוא ממצות כל זמן שמתו מוטל לפניו (שם).

הדרן עלך היה קורא

ב׳י שמתו מוטל לפניו פֿטור מק״ש * ומן התפלה ומן התפילין ומכל מצות האמורות בתורה יְנושאי המטה וחלופיהן וחלופי חלופיהן את שלפני המטה ואת שלאחר המטה את שלפני המטה צורך בהם פטורים ואת שלאחר המטה צורך בהם חייבין ואלו פטורים מן התפלה יִקברו את המת וחזרו אם יכולין להתחיל ולגמור עד שלא יגיעו לשורה יתחילו ואם לאו לא יתחילו העומדים בשורה הפנימיים פטורים והחיצונים חייבים * (יגשים ועבדים וקטנים פטורים מק״ש ומן התפילין וחייבין בתפלה ובמחוזה ובברכת המוזן): **גב׳** מוטל לפניו אין ושאינו מוטל לפניו לא ורמיניה * מי שמתו מוטל לפניו אוכל בבית אחר ואם אין לו בית אחר אוכל בבית חבירו ואם אין לו בית חבירו עושה מחיצה ואוכל ואם אין לו דבר לעשות מחיצה מחזיר פניו ואוכל ואינו מייסב ואוכל ואינו אוכל בשר ואינו שותה יין ואינו מברך ואינו מוצמן ואין

ההתניא

מסורת הש״ס

א) והעיר מהפך הדברים וגורם לעיל אין פיר כו' כסותמו של שאל כו' וע"ש מלמא בטעמא, ט מולין דף פו. תענית דף כד: א) וצתענית כד: כחג רש"י דלג גרסין מהר חורב וע דגס בחולין ליתא, ד) פסחים דף נה, ט) התם, ו) הכא, ז) סע נא: ח) שמחות פ"י, ט) נמשנה לקמן כ.), י) מ"ק דף כג: שמחות פ"י, ט) ש"ך למשנה דף עז: ט) גמלוות יוס ב' של ר"ה המתחיל תפסד, ט) ג"ל שיסא,)

תורה אור השלם

1. שמענו אלי אבירי לב הקדושים מוצקא: ישיעיו מו בי

הגהות הב"ח

א) תוס' ד"ה רב ששא וכו' דבכל מקום: פירק ג

ב) בשם בפשטה פטור מקריאת שמע ומן התפילין כל"ל וזיתת ומן התפלה ממקן:

גליון הש"ס

ברש"י בשחא דאורייתא ב'י ומכאן הגיה רבינו יעקב וכו'. ב. בתוס' ר"ש בתב, כיון שיצאו כבר ע"י המת וא"ע ששד"ך יהיו צריכין דרגלא כל יעניי כו':

מוסף תוספות

א. בתוס' ר"י"ש כתב, ומכאן הגיה רבינו יעקב וכו'. ב. בתוס' ר"ש בתב, כיון שיצאו כבר ע"י המת וא"ע ששד"ך יהיו צריכין לו.

מוסף רש"י

בשביל חגיגת בני. הוא י' מועד בן דוקא, וימניו היה קול זה יאל (וחזין) 19. די לו בקב חרובין. מתפרנס צנצר וצלמנוס (שם) כל השנת היה מיון צק, חסר לחם היה ומתפרנס היה צמיונין (תענית כד:), מוחלפת השיטה. התנא שסרינן טעה צלחת מתן והחליף שיטמו (פסחים נה:), מלאכה הוא דאין לו. הוזהר איתו צטל, אמריס אין לו מה לעשות ולא מחזי כטה צו אסור (שם). כמה בטלני איכא בשוקא. כל ימות השנה (שם).

הדרן עלך היה קורא מי שמתו מוטל לפניו. אין לו דין אכל עד שיקטם הגולל (מ"ק כג: מכות"י). אוכל בבית אחר. כשהוא טועד אוכל צצית אחר (שם). ואינו מייסב. כשהוא אוכל דהיינו דרך גדולה (שם). ואינו מברך. שום צצכה, דפטור הוא ממצות כל זמן שמתו מוטל לפניו (שם).